

Ny rapport: Kopparutvinning i Zambia visar på risker i utvinning av IT-mineraler

Utvinningen av koppar, en metall som i stor utsträckning används i IT-produkter, har orsakat miljöförstöring och negativ påverkan på mänskliga rättigheter i Zambia. Det visar en ny rapport från Swedwatch, som uppmärksammar vikten av att IT-företag hanterar risker i sina leverantörskedjor för högriskmineraler, utöver konfliktmineraler och kobolt.

Rapporten *Copper with a cost – Human rights and environmental risks in the minerals supply chains of ICT* visar hur storskalig brytning av koppar haft negativ påverkan på mänskliga rättigheter för boende omkring två av Zambias största gruvområden. Koppar används i många IT-produkter, och eftersom Zambia är en av världens största kopparproducenter är det sannolikt att koppar från landet förekommer i vanliga IT-produkter såsom telefoner, datorer, hörlurar och sladdar.

Gruvnäringen i Zambia har länge kopplats till negativ inverkan på mänskliga rättigheter och miljö, framför allt för lokalsamhällen i landets gruvområden. Swedwatches rapport visar att föroreningar från kopparbrytning i gruvstaden Chingola inverkat negativt på rätten till rent vatten och på människors försörjningsmöjligheter. I Kalumbila har hela samhällen flyttats i samband med anläggningen av en ny gruva, och enligt invånarna är arbetslösheten i det nya området hög. Samtidigt har avståndet till marknader ökat, vilket försvårat för småodlare att kunna sälja sina grödor.

"Rapporten visar att både inkomstnivåer och tillgången till mat har blivit lidande när föroreningar av mark och vatten utarmat människors odlingsmark. Den visar också på utmaningarna med att förflytta hela samhällen när nya gruvor ska anläggas. Även i fall där gruvföretag har kompenserat människor och investerat i lokalsamhället, har det varit svårt att till fullo återställa människors försörjningsmöjligheter", säger Linda Scott Jakobsson, researcher på Swedwatch.

Swedwatches rapport illustrerar flera av de risker för mänskliga rättigheter och miljö som är förknippade med storskalig gruvdrift av koppar och andra mineraler, särskilt i fattiga områden med svaga institutioner och bristande tillämpning av lagar. I rapporten betonas vikten av att företag som köper koppar genomför effektiv risk- och konsekvensanalys för mänskliga rättigheter, så kallad human rights due diligence, i syfte att minimera risker för negativ påverkan. Under de senaste åren har företag inom IT-sektorn vidtagit åtgärder för att hantera och motverka risker, särskilt de som är knutna till utvinningen av så kallade konfliktmineraler och kobolt. Trots att insatserna kan variera mellan företag indikerar Swedwatches rapport att IT-sektorn överlag behöver öka sina ansträngningar.

"Det är positivt att IT-sektorn tagit steg för att motverka risker för negativ påverkan på mänskliga rättigheter i sina leverantörskedjor för mineraler. Men IT-produkter innehåller ett stort antal metaller och material. Vår rapport pekar på att det finns ett behov av att IT-företag generellt sett förstärker och utvecklar sitt arbete med att hantera risker i sina leverantörskedjor både för koppar och andra högriskmineraler, samt ökar transparensen", säger Linda Scott Jakobsson.

Rapporten *Copper with a Cost* har tagits fram inom den EU-omfattande kampanjen Make ICT Fair.

This document has been produced with the financial assistance of the European Union and the Government of Sweden. The contents of this document are the sole responsibility of Swedwatch and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union or the Government of Sweden.

